

הפיג'ואה – גידול חדש במטע

אפרים סלור, רכז האינטודוקציה המחלקה לעצי פרי סובטרופיים, מרכז וולקני

הכותרת נראים לבנים כיוון שהם מקופלים כלפי פנים והחלק הנראה לעין הוא החיצוני. עלי הכותרת מתוקים וניתנים לאכילה. האבקנים רבים וצבעם אדום. השחלה בת ארבע מגורות ונושאת עלי מעובה. הפרחים נישאים לרוב על ענפים מהגידול האביבי, היוצאים מענפים בני שנה; כ-4–6 פרחים בודדים לענף. לעתים קרובות פורחים גם ענפים מבוגרים, בגיל 2–5 שנים. ברוב טיפוס הפיג'ואה קיימת הפריה עצמית אך בחלק מהם קיים אי התאם עצמי (טיפוסים עקרים לעצמם) (7). הפריחה מתרחשת בחודשים אפריל–מאי והבשלת הפרי מתחילה מאמצע ספטמבר בטיפוסים המבכירים ומסתיימת באמצע ינואר – באפילים.

עונת הבשלת הפרי נמשכת כ-4–6 שבועות בכל זן. הפרי – ענבה במשקל 5–100 גר', צבעו ירוק עמום והוא מבשיל כ-5–6 חודשים לאחר הפריחה, הקליפה גמישה, לרוב אינה נפגעת בלחיצה, אינה משנה את צבעה בהבשלה והפרי הבשל נושר לארץ. מראה הפרי עגול, אגסי או מאורך כשעלי הגביע של הפרח צמודים לקצהו. ציפת הפרי לבנה, עסיסית, עם תאים אבניים קטנים בחלק הקרוב לקליפה ושקופה ורכה במרכז. הטעם – חמוץ מתוק (חמוץ יותר בשוליים ומתוק יותר במרכז), עם ניחוח מיוחד ועשיר. בהבשלה מלאה מגיע הסוכר ל-12%–15%. הפרי מכיל ויטמין C ותכולת היוד בו גבוהה.

קרקע ומים

הפיג'ואה מתפתחת היטב בסוגי קרקע רבים ושונים, מחול דיונות (חולון, בתים, ת"א, נתניה) ועד אדמות כבדות מאוד (בית-אלעזרי). בכל המקרים דרוש לגידולה ניקוז קרקע טוב (אך ידועים מקרים בהם הוצפו מטעים במי שטפונות משך מספר ימים – ללא נזק). העץ רגיש לגיר גבוה בקרקע. לא ברור מהו גבול הרגישות, אך סימני סבל נראו במשקים בעמק-הירדן בקרקע המכילה 40% גיר כללי. בעין חרוז, בקרקע בה כמות מנגו 13/1 סובלות נזק קשה ואבוקדו גדל רק על כמות מערב הודיות קשות – הפיג'ואה אינה סובלת. הפיג'ואה

הפיג'ואה (*Feijoa sellowiana* Berg) היא עץ סובטרופי-תדיר ירק. מוצאו בדרום אמריקה באיזור הכולל את מערב פרגוואי, דרום ברזיל, אורוגוואי וחלק מצפון מזרח ארגנטינה (6). באיזור זה יורדים גשמי קיץ וטמפרטורות החורף נמוכות למדי.

בשנת 1890 הוכנסה הפיג'ואה לראשונה לדרום צרפת, בעיקר כצמח נוי ומשם הובאה כעבור 10 שנים לארצות הברית (4). לארץ הוכנס הגידול אחרי מלחמת העולם הראשונה וניטע כצמח נוי נושא פירות אכילים. כיום נפוצה הפיג'ואה כמעט בכל העולם הסובטרופי, בעיקר כצמח נוי, בין היתר היא מצויה באזורי החוף הדרומיים והמערביים של אירופה, עד הולנד בצפון, בדרום ברית המועצות ובניו-זילנד. בשתי הארצות האחרונות החלו לגדלה כגידול מסחרי. מברית המועצות מדווח בשנת 1977 על 300 דונם מטעי פיג'ואה (1) ובניו-זילנד נטועים היום כ-4,000 דונם (5).

בתחילת שנות הששים התחלנו בבירור טיפוס פיג'ואה מצטיינים, במטרה להפוך את הגידול למסחרי. בשנים 1970–1973 ניטעו שתי חלקות תצפית והמטע המסחרי הראשון בארץ. כיום נטועים כ-100 דונם מטעים מסחריים, מהם כ-70 ד' מרוכזים במושב בית אלעזרי. כל המטעים, למעט 10 דונם, ניטעו ככנות והורכבו בשטח, מהיעדר שתילים מורכבים.

תיאור בוטני

הפיג'ואה נמנית עם משפחת ההדסיים Myrtaceae ונקראת על שם בוטנאי ברזילאי בשם Don de Silva Feijoa.

הפיג'ואה גדלה כשיח גדול אך ניתן לגדלה כעץ ואז גודלה כשל עץ הדר.

העלה צפופה, בצבע ירוק זית. העלים ירוקים כהים בצידם העליון ואפורים מכסיפים בצדם התחתון ודקורטיביים מאוד. העלים פשוטים, לרוב נגדיים. הפרחים דרמיניים לרוב, בעלי 4 עלי כותרת, אך לעיתים קרובות בעלי 5–6 עלי כותרת, לבנים בחלקם החיצוני וסגולים בחלקם הפנימי. עלי

מראה עמידות רבה לרוחות מלוחות המנשבות מהים ולמליחות גבוהה במי ההשקיה (עיִי־הב, עיִן־חרוד – 400 מ'ל"ג כלור לליטר).

אקלים

עץ הפיג'ואה בעל טווח התאקלמות נרחב ביותר אך הוא מבכר אקלים סובטרופי בעל קיץ חם וגשום וחורף קריר. אקלים טרופי חם ולח מדי עשוי להפריע לחנטת הפרי (1). מאידך, העץ מסתגל לאקלים יבש. בארץ הוא גדל בערבה (עיִי־הב) ובגליל העליון. אקלים חם משפיע על הקדמה בהבשלת הפירות. העץ אינו רגיש לקרות המצויות בארץ. בספרות מצויין שהוא לא נפגע בקרה של 11°C – שאירעה בדרום צרפת (6). הפרי עצמו רגיש לקרות קשות (8). רוחות חזקות עלולות לגרום שבירת ענפים ונשירת פרי לפני הבשלתו.

זנים ובירור זנים

עם התפשטות הפיג'ואה לארצות בעלות חקלאות מפותחת, החלו ניסויים לבירור זנים מסחריים. בשנות השלושים בוררו בקליפורניה חמישה זנים: Coolidge, Andre (פוריים לעצמם), Superba, Choicena עקרים לעצמם ו־Besson, ובשנות השבעים מספר זנים נוספים, החשובים ביניהם Nazmeth north ו־Trask.

במקביל בוררו בשנים האחרונות 4 זנים בניו זילנד: Mammoth; Triumph, Grace, Magnificia, ועוד מספר טיפוסים, Large Round Rendall.

בברית המועצות בוררו 11 זנים. בארץ הוחל בבירור זני פיג'ואה בתחילת שנות הששים. מבין עשרה טיפוסים מצטיינים שנבחרו לבדיקה נרחבת יותר, בורר זן אחד כמסחרי וכונה בשם סלור (רחובות) וזן נוסף כמפרה, כונה וילו (בני־דרור).

בעשרים השנים שאנו מטפלים בפיתוח גידול הפיג'ואה בארץ נערכו תצפיות רבות ונלמדו הנתונים הבאים, המתייחסים לבירור זנים:

(1) הוברר שע"י דילול פרי אפשר להביא להגדלתו ולאחידותו ברוב טיפוס הפיג'ואה. אך ברוב המקרים הפרי מאבד את טעמו המשובח כשהוא מתקרב למשקל של 100 גר' פרט לזן סלור.

(2) במקרים בודדים התברר שפרי שדולל איבד באופן משמעותי מחיי המדף שלו כתוצאה מהגדלתו.

(3) ההשפעה השלילית של הדילול על טעם הפרי

ניכרת יותר באדמות קלות. לדוגמה, הזן סלור שומר על טעמו הטוב עד גודל של 180 גר' באדמה קלה, ואילו באדמה כבדה – עד 220 גר'.

(4) – חיי המדף של הפרי תלויים בזן אך גם במזג האוויר השורר בעונת הבשלת הפירות. ככל שהטמפרטורות גבוהות יותר כן יתקצרו חיי המדף של הפרי.

(5) הזנים וילו ונוה מונסון מפרים את עצמם ואת הזן סלור. הזן סלור עקר לעצמו, אך מפרה את וילו. (6) למטע מסחרי המורכב מהזן סלור חשוב להכניס כוורות להפריה.

מהאמור לעיל, כל זן פיג'ואה חייב להיבדק בעת הבירור בקרקעות שונות ולעבור ניסוי דילול ובחינת חיי מדף ואחסון. רוב הזנים שהובאו מחו"ל לא עברו עדיין מבחנים אלו והם ייבחנו בשנים הקרובות. מבחני אחסון ראשונים עברו רק הזנים סלור וילו. הזנים הבאים נמצאים בשלבים שונים של בדיקה: Collidge, Mammoth Triumph, Large round, Rendall, מעברות 3/3, פ.א. 1, פ.א. 2, פ.א. 3, רְחוּבוֹת, גבעת־חיים מבכיר, גלייזנר מבכיר.

דילול פרי

כדי להגיע לגודל אחיד ומסחרי, הכרח לדלל את הפרי. הזן סלור אינו חונט בשפע ועל כן דורש דילול מועט. משאירים פרי אחד מכל קבוצת פירות. עונת הדילול תהיה לאחר נשירת הפרי, כלומר באמצע יולי באדמות קלות ובתחילת אוגוסט באדמות כבדות. הזן וילו חונט בשפע ואם ישאר פרי אחד לכל ענף הוא יהיה קטן מדי. לכן מדללים מיד לאחר גמר הפריחה, כשעדיין יש סיכוי טוב לנשירה טבעית של חלק מהפרי. בזן זה משאירים פרי אחד לענף. ביתר הזנים בעית הדילול נלמדת.

איסוף הפרי ושיווקו

פרי הפיג'ואה גדל בקצב איטי עד כ־6–8 שבועות לפני ההבשלה ואז הוא מתפתח במהירות ובהבשילו נושר הפרי מהעץ. ברוב טיפוס הפיג'ואה וכך גם בזנים סלור וילו אין סימנים חיצוניים המעידים על הבשלת הפרי ולכן אין קוטפים אותו אלא אוספים אותו מהארץ. בזנים שקליפתם רגישה מהוה נקודה זו בעיה (Mammoth, Triumph).

האסיף מתבצע בעזרת מגרפה אך תנאי לכך הוא גיוס קפדני של ענפי העץ הקרובים לקרקע (שמלת העץ) ונקיון מוחלט מעשבים. אם לא, תסתבך המגרפה בענפים או בעשב.

אין סימנים חיצוניים המעידים על קלקול הפרי. קליפת הפרי נשארת ירוקה ויפה זמן רב לאחר שהציפה התקלקלה ולכן יש להקפיד לאסוף את כל הפרי שנשר ולא להשאירו על הארץ לאסיף הבא. עונת ההבשלה של הזן סלור נמשכת כ-5 שבועות. באדמות הקלות מהעשירי בנובמבר ובכבדות ובמקומות קרים – מתחילת דצמבר. עונת ההבשלה של הזן וילו נמשכת כ-7 שבועות, מתחילה שבועיים לפני הסלור ונגמרת כמעט יחד איתו.

בתנאי האקלים השוררים בעונת האסיף, חיי המדף של הפרי בטמפרטורת חדר יהיו כ-8 ימים בחודש נובמבר, כ-12 יום בדצמבר וכ-18 יום בינואר, בהתאם לטמפרטורות השוררות באותו חורף. אי לכך חייבים לאסוף את הפרי לפחות 3 פעמים בשבוע. בתחילת העונה ואילו בעונת הגשמים, הקרירה יותר, אפשר להסתפק באסיף אחד לשבוע. את הפרי צריך לארוז ולשלוח לשיווק באותו יום, אלא אם כן יכניסוהו לאחסון בטמפרטורה של 3 מ"צ – 5 מ"צ ואז הוא יכול להישמר לפחות חודשיים. אין עדיין בשום מקום בעולם מטעי פיג'ואה מורכבים שהגיעו לניבה מלאה, אך ההערכה היא שאפשר לצפות ליבולים של שתי טונות לדונם ואף יותר. אין עדיין סטנדרטים לאריזה מאחר והפרי חדש לגמרי בשוק, אך נראה לנו שאת הפרי הבינוני והגדול (90–200 גר') רצוי לארוז במגשי קרטון בגובה 7.5 ס"מ, כאשר הפרי מסודר עם עלי הגביע של הפרח כלפי מעלה ואת הפרי הקטן (40–90 גר') במגשים בגובה 10–12 ס"מ בשפיכה. הנירזילנדים אורזים את פרי היצוא בנספק באריזות של 8 ו-16 ק"ג.

הקמת המטע

ה כ נ ת ה ש ט ח: יש להניח שהכנת שטח לנטיעת פיג'ואה תיעשה בדומה למקובל בעצי פרי אחרים, כלומר: גידול מיבש, אח"כ חריש עמוק וסידורי ניקוז (במידה וצריך) באדמות כבדות או בינוניות-כבדות. הכרחי להכין גודריות לנטיעה, כדי להימנע מאיסוף פרי בבויץ בעונת הגשמים. במקומות בהם מנשבות רוחות חזקות חשוב לנטוע שברוחים, בעיקר כדי למנוע נשירת פרי לא בשל.

מירווחי נטיעה: גודלו של עץ הפיג'ואה עשוי להגיע לגודל של עץ הדר בינוני ועל כן יש להניח שרווחי נטיעה של 6 מ' × 6 מ' יתאימו לו. כיון שתעבורנה כעשר שנים עד שהעצים יכסו את מלוא שטח המירווחים ומכיון שמחירי הפרי גבוהים יחסית,

הערות	תאריך התחלת הפשלה	עמידות בתנאי משלוח	ניחות	טעים	מורקם	קליפה	מראה הפרי	גודל ממוצע של פרי	הזן
מומלץ כזן מסחרי מומלץ כמפרה למבחן באדמה כבדה למבחן באדמה כבדה פסל – לא אחיד לא אחיד	10.11 1.11 15.10 15.10 15.10 15.10 1.11	ט"מ ט"מ לא נבדק לא נבדק לא נבדק לא נבדק טוב	מצטיין טוב טוב טוב מצטיין מצטיין טוב	מתוך-המצמצ מתוך-המצמצ פחות מסביר פחות מסביר מתוך-המצמצ מתוך-המצמצ מתוך-המצמצ	רד רד רד רד רד רד רד	בינונית-עבה בינונית בינונית דקה בינונית דקה עבה מאוד בינונית דקה בינונית דקה	עגול עגול אובאלי אובאלי מאור אגסי קוני אובאלי עגול-אובאלי	120 150 120 90 100–50 100–50 85 100 100	סלור ¹ וילו (בני דרור) נוה מונסון רף Nazmeth North Coolidge Triumph Task Mammoth ⁴

בתנאי האקלים השוררים באדמות כבדות והבשלה 3–4 שבועות מאוחר יותר. (1) הנתונים מתייחסים לאדמות קלות. באדמות כבדות והבשלה 3–4 שבועות מאוחר יותר. (2) זו זה וקוק למפרה. (3) זו זה וקוק למפרה. (4) הפרי אינו אחיד למרות דילול קפדני. (1) באדמות כבדות צריך לדלל בקפדנות רבה יותר על מנת לקבל פירות של 80–100 גר'. (2) הפרי אינו אחיד למרות דילול קפדני. (3) זו זה וקוק למפרה. (4) הפרי אינו אחיד למרות דילול קפדני.

כדאי לחשוב על ציפוף המטע ל- 6×3 מ' על מנת להגיע מוקדם יותר ליכול מלא ליחידת שטח ואח"כ לדלל.

נ ט י ע ה: מתוך למעלה ממאה דונמים שניטעו עד כה, רק 10 ד' ניטעו בעצים מורכבים. היתר ניטעו ככנות והורכבו בשטח בהצלחה רבה. שיטה זו בודאי אינה מתאימה לכל מגדל, אך בשלב ראשון לא היו מספיק שתילים מורכבים במשתלות. לפי מספר השתלנים שהחלו בגידול שתילי פיג'ואה, סביר להניח שמגבלה זו תוסר תוך שנתיים-שלוש, וביתניים, חלק מהנוטעים יאלץ להמשיך ולנטוע כנות ולהרכיבן בשטח, למרות המגבלה שבשיטה זו. הפיג'ואה אינה רגישה לחום הקיץ ולקור של החורף שלנו, לכן אפשר לנטוע כל השנה, בתנאי שהשתילים גודלו בכלים ונשתלו בגוש.

מתוך תצפיות התרשמתי שהפיג'ואה זקוקה לכ-20% עצים מפרים במטע. לנטיעת מפרים אפשר לנקוט באחת משתי הדרכים הבאות:

א. במירווחים של 6×3 מ', נוטעים בשורה האמצעית מתוך כל 3 שורות שני עצים מהזן סלור ושניים מהזן וילו לסירוגין, כך שלאחר הדילול ישארו בשורה האמצעית עץ סלור ועץ וילו לסירוגין. הזן וילו נחות מהזן סלור כיון שהוא דורש הרבה יותר עבודה בדילול הפרי, פרי קטן יותר וטעים פחות, לכן רצוי לוותר על עצים מפרים ולבחור בדרך השניה. ב. להרכיב ענף צדדי של וילו על כל עץ במטע. בשיטה זו יצטרכו לטפל בענף המפרה מדי שנה, שלא יפרוץ בגידול חזק מדי על חשבון הסלור, או שלא יכוסה וידוכא על ידו. את חנטי הוילו אפשר להסיר מיד לאחר הפריחה ובדרך זו לקצר בשבועיים את עונת האסיף.

ה ר כ ב ה: יש שתי עונות בהן אפשר לקבל קליטה טובה של ההרכבות - באביב ובסתיו ויש חשיבות רבה לקביעת העיתוי המדויק. באביב - בחודש מרס, באדמות קלות ובמקומות חמים מרכיבים בתחילת החודש ובאדמות כבדות ובמקומות נמוכים וקרים - בסוף החודש. בשנה קרה וגשומה כמו השנה - היה צורך לדחות את ההרכבה לתחילת אפריל. בסתיו - מרכיבים בשבוע השני של אוקטובר. בעונה זו אין מעודדים צמיחת ההרכבה. משאירים זאת לחודש מרס הקרוב.

שיטות ההרכבה הן הרכבת "ראש" או הרכבת "צד". עדיף להרכיב שתי הרכבות לשתיל. אם לכנה שני ענפים מרכיבים אחד בהרכבת ראש ושני

בהרכבת צד, בדרך זו נשארת לשתיל חצי מכמות העלוה שהיתה לו לפני ההרכבה. במידה ולכנה רק ענף אחד, מרכיבים עליו שתי הרכבות צד, האחת מעל השניה. יש לזכור שרצוי מאוד לקחת רכב מעצים מסומנים המצטיינים בפוריות ובגודל הפרי. כיון שבהרכבה ובעיתוי נכונים מגיעים לקליטה של למעלה מ-90%, הרי שעם שתי הרכבות לשתיל, הסיכויים לקליטה מלאה של הצמחים במטע טובים. ט י פ ו ל ב ה ר כ ב ו ת: כ-4-6 שבועות לאחר ההרכבה באביב מתחילה הצמיחה. הטיפול בהרכבות ייעשה אחת לשבוע בקפדנות.

שבוע I - חותכים את שקית הניר בסכין חדה בין קפלי השקית כדי לא לחשוף את ההרכבה לשמש ומסתכלים פנימה. אם הצמיחה של ההרכבה הגיעה לחצי ס"מ, פותחים חור קטן בשקית הנילון מעל העין, בקוטר 1 ס"מ וסוגרים את שקית הניר במהדק משרדי, כך שהשמש לא תחדור.

שבוע II - במידה וההרכבה נראית ירוקה ויפה, חותכים את שקית הניר ואת שקית הנילון מלמעלה, לחדירת אור.

שבוע III - אם ההרכבה נראית יפה מסירים את שקית הניר ואת שקית הנילון. הסרט העוטף את ההרכבה עצמה יוסר לאחר שהצימוח יגיע ל-20-25 ס"מ.

כיון שלא כל ההרכבות מתחילות לצמוח באותו שבוע, הרי הטיפול בהרכבות לא יהיה אחיד, אך תמיד יבוצע לפי סדר זה.

העצה של עצי הפיג'ואה שבירה מאוד ושל ההרכבות הצעירות על אחת כמה וכמה, ולכן הכרחי ללוות את צמיחת ההרכבות בקשירה קפדנית משך כל עונת הגידול, עד לאחר הגלדת הפצעים שנוצרו עקב הסרת הזיזים.

הסרת הגידול הצעיר מהכנה, תוך כדי צמיחת ההרכבות, חייבת להיעשות בהדרגה ובזהירות, עד שההרכבה מגיעה לגובה 40 ס"מ. לאחר מכן, יש להקפיד ולהסיר כל גידול חדש מהכנה. דיכוי דראסטי טרם זמנו עלול להמית את השתיל כולו. שנה לאחר ההרכבה, בחודש מרס הבא, מגרדמים את הזיזים ומורחים במשחת עצים.

שתלנות

קיימות שתי דרכים לריכוז מסחרי של שתילי פיג'ואה:

1. זריעה והרכבה – זוהי השיטה הסטנדרטית במשתלות ניר-זילנד.

2. השרשת יחורים – בשנים האחרונות חלה התקדמות ושיטה זו מתחילה להתפשט במשתלות מסחריות בניר-זילנד וגם בארץ. כיון שמשרישים את הזנים המסחריים, חוסכים בשיטה זו את הצורך בהרכבה.

1. זריעה והרכבה: כל זמן שאיננו יודעים באיזו מידה משפיעים זריעים שונים בתנאים שונים על התפתחות הזנים, פוריותם וגודל פריים, ישמש לנו ככנה כל זריע, בתנאי שיהיה מעץ בריא וחזק.

להוצאת הזרעים חוצים את הפרי לשניים, מוציאים את הציפה השקופה המכילה את הזרעים בכפית. את הפולפה, בתוספת מים, מכניסים למערבל ומפעילים אותו לשבריר שניה – פעמיים או שלוש (הזרעים רכים ומתרסקים בקלות), אח"כ מדללים את הדיסה בהרבה מים. הזרעים שוקעים ואת הציפה הצפה עם המים שופכים. חוזרים על פעולה זו מספר פעמים. אח"כ מסננים את הזרעים דרך רשת צפופה, מייבשים והזרעים מוכנים לזריעה. הזרעים שומרים על חיוניותם לפחות שנה.

מצע הזריעה צריך להיות מאוורר ביותר. כיסוי הזרעים לא יותר מ-1 מ"מ, וההשקיה במשפך עם חורים זעירים או בערפול. יש להיזהר מאוד מהשקית-יתר. גם הנבטים הזעירים רגישים מאוד ועלולים למות בקלות מהשקיה עודפת. בטמפרטורה של 20 מ"צ – 25 מ"צ הזרעים ינבטו תוך 20–25 יום. כיון שיש בעיות בשלב של העתקת נבטים, עדיף לזרוע בחישתיל כ-5–10 זרעים ואח"כ לדלל. כשהשתיל מגיע לגובה 10 ס"מ, מעבירים אותו לכלי של 5 ק"ג ובו תערובת עשירה ומאווררת. בהגיעו לקוטר 4 מ"מ אפשר כבר להרכיבו. כאמור, עונת ההרכבה בחודש מרס, במשתלה אפשר להאריך את העונה ע"י יצירת תנאים של אביב ממושך. שיטות ההרכבה – הרכבות צד או ראש.

2. השרשת יחורים: עד כה הצלחנו בריבוי יחורים רק בקיץ, בתחילת אוגוסט. ידוע לנו שבניר-זילנד מצליחים להשריש פיג'ואה גם בחורף אך אנו נכשלנו עד כה בעונה זו.

משתמשים בענפים הקצרים, שאורכם כ-10–20 ס"מ ועובים 3–5 מ"מ, טובלים את החתך באבקת 0.5% IBA ושותלים במצע מאוורר, (כבול + ורמיקוליט או פרלייט) בבית פלסטיק מסויד היטב ומערפלים. הערפול צריך להיות ברווחי זמן כאלה

שהעלים לא יתייבשו, אך אסור שיצטברו עודפי מים במצע. ההשתרשות מתקבלת תוך כששה שבועות. יש קושיים בקליטת יחורים מושרשים כאשר מעתיקים אותם ולכן רצוי להשריש בחישתיל בקוטר 5 ס"מ.

הטיפול במטע

השקיה: צריכת המים של הפיג'ואה דומה כנראה לזו של הדורים ואולי אף פחותה (תצפיות). באדמות קלות מומלץ בינתיים להשקות במתזים ובכבדות בטפטוף. עד גיל 6–7 שנים אפשר להסתפק בשלוחת טפטוף אחת לכל שורה, אח"כ יהיה צורך להוסיף שלוחה נוספת. יש לקחת זאת בחשבון בעת תכנון הקווים הראשיים.

הכרחי להדגיש שהפיג'ואה רגישה מאוד להשקית יתר. ומגיבה על כך בצהבון קשה, עיוות הגידול הצעיר ואף מוות.

דישון וזיבול: עד כה לא נתקלנו בסימני מחסור במיקרו אלמנטים, לבד ממחסור בברזל שנוצר מריכוז גבוה של גיר בקרקע, או – כפי שזה קורה ברוב המקרים – כתוצאה מרקבון שורשים הנובע מהשקית-יתר.

נושא הדישון טרם נבדק אך מתצפיות ברור שהפיג'ואה מגיבה בחיוב לדשן חנקני ולזבל אורגני. מזיקים ומחלות: עד כה לא נתקלנו במזיקים רציניים בעצי הפיג'ואה. הכנימה הפלורידית, כנימת המגו הרכה והכנימה השחורה נראו על עצי פיג'ואה, אך לא נראו נזקים. נמצא לפעמים נובר בלתי מוגדר בקצה של ענפים בודדים. נגרם נזק כתוצאה מכרסום הרכבות צעירות ע"י ארנבות.

זובב הפירות תוקף בדרך כלל פירות פיג'ואה המבשילים מוקדם. פרי הזן סלור נפגע עד כה רק באדמה קלה, בשנה בה הפרי הקדים להבשיל.

בתחילת עונת האסיף הופיעה מחלה בפירות פיג'ואה, שהתבטאה ברקבון חום אשר התחיל בקצה הפרי, ליד עלי הגביע והתפשט לתוך הפרי. המחלה נעלמה טרם הצלחנו לקחת דגימה שניה לבדיקה. בון סלור קיימת תופעה של התרחבות קצות הגידול לצורת מניפה. התופעה קיימת גם בזנים אחרים אך בשכיחות מועטה. יתכן שזו פגיעה של מזיק או מחלה, הדבר לא נבדק.

תחזית כלכלית: בניר-זילנד, החלו לגדל את הפיג'ואה כגידול מסחרי בתחילת שנות השבעים, כמעט יחד איתנו, אך שם נטעו בקצב מהיר והיום כבר

ספרות

1. אופנהיימר ח. (1978) גידול עצ"פ סובטרופיים, עמ' 317-321.
2. זיו ע. (1980) תקציר מתוך חוות דעת על סיכויי הפיגואיה דר'ח לסחר ב"ל האגף לסחר החוץ, משר' החקלאות.
3. Dick J.W. (191-8). The Feijoa, a fruit of promise — The Orchardist of N.Z. Nov. (1978).
4. Encyclopedia Britannica, Vol. 9 (1959).
5. Eurofruit (1979), Commodity report — Feijoas. p. 40-42.
6. Popenoe F.W. Feijoa, The standard Cyclopedia of hort. Bailey.
7. Schroeder C.A. (1949) Pollination requirements of the Feijoa sellowiana. proc. Am. Soc. Hort. Sci. 49: 161-162.
8. Thomson P.H. (1970) May Pineapple Guave. C.R.G. Y.B. 1970.

הגיעו לשטח של כ-4000 דונם (5). השנה שווקו למעלה מ-400 טונות פרי. הזן המסחרי שלהם הוא הטריומף, המגיע למשקל של 100 גר', עמיד בתנאי משלוח ובעל חיי מדף קצרים יחסית (5). הנירזילנדים מארגנים זה 3 שנים יצוא נסיוני בכמויות של כ-20 טונות בשנה. יעדי היצוא הם יפן, ארה"ב, אוסטרליה ואירופה. באביב 1979 ערכה חברת יצוא מנירזילנד פעולת קידום מכירות נסיונית במערב גרמניה והתוצאות חיוביות ומעודדות ביותר. בנירזילנד מעריכים שלפיגואה סיכויים להצלחה גדולה (2).

סיכום

טיבו של פרי הפיגואה, צורתו המזכירה את ה-Gooseberry, עמידותו בתנאי משלוח ובתנאי אחסון ועונת ההבשלה (לקראת חג המולד) יוצרים תחזית אופטימית לגידול כגידול יצוא. עם זאת, קיימות עדיין בעיות רבות שטרם נפתרו, לכן צריך לגשת לפיתוח הענף בריסון ובזהירות.

The Feijoa—a new fruit crop

EPHRAIM SLOR,

Agric. Res. Organization, The Volcani Center,
Dept of Subtropical Hort.

Summary

The Feijoa is a new fruit crop in Israel. A selected Feijoa cultivar named "Slor" enables us to develop commercial plantations of this species, The cultivar is self sterile and needs a

pollinator, which is in this case, the variety "Vilo".

The article describes the qualities of these two cultivars and others, as well as conditions of growing, cultivation, treatments, grafting and economical perspectives.